

longe de io : laŭ~i bordon, riveron, post-signojn. **Preter~l** (tr). Pasi laŭlonge k flanko de io, k ĝin lasi post si : *preter~i arbaron* ; *ni preter~is tri vilaĝojn survoje* ; *li sidis por rigardi la preter~antojn*. **Re~l** (ntr). 1 ~i k veni returne al la deira loko : *~a k re~a bileto*. 2 Iridenove, duafoje : *mi re~os al vi la proksiman semajnon*. **Sub~i** (tr). ~i sub ion : *sub~i legmenton, branĉaron* ; *la suno sub~as* (sk. la horizonton) ; *de la sunleviĝo ĝis la sunsub~o*. **Supren~i** (tr). ~i alten sur ion : *sur~i legmenton, ŝtuparon, arbon, monton* (Kp GRIMPI). **Supren~l** (tr). ~i ĝis la supro de io : *supren~i ŝtuparon Z, etaĝon* ; *li tuj malsupren~os* (Kp LEVIĜI). **Tra~l** (tr). ~i trae de io, de unu flanko al alia : *oni devas tra~i korton por en~i en la domon* ; *tra~i naĝante la riveron* ; *netra~ebla vojo* ; *tra~ejo* (pasejo). **Trans~l** (tr). 1 Movigi transen de io, pli malproksimen ol io : *la vagonaro ĵus trans~is la limon de la regno* ; *mi trans~is la Rubikonon Z* (reziĝis pri la eblo reiri). 2 (f) Metafore translokigi, pp abstraktaĵoj, kiujn oni samigas al konkretaj objektoj : *multaj Votapŭkistoj malkaŝe trans~is al esp-o Z* ; *super tiuj faktoj ni povus silente trans~i al la tagordo Z* ; *la heredaĵo trans~is en fremdajn manojn* ; *ŝia amo trans~is al la konkuranto Z* ; *lia senbrideco trans~as ĉiujn limojn Z* (estas ja troa, tute ne tolerebla). 3 (f) Iĝi en alian staton, ŝanĝiĝi : *trans~i de ĝoj al doloro Z* ; *subite tia voĉo trans~is en rapideman tonon Z* , *en malklaran murmuradon Z* , *la tuta tando trans~is en posedon de l' venkinto Z* , *sub la prusan regadon*. **Trans~a**. 1 Nedaŭra, pasa, provizora, transita. 2 (G) Transitiva.

Iredenta. Celanta liberigon de la tuta nacia teritorio. ~ismo. Politika doktrino de tiuj, kiuj obline celas la nacian liberigon.

Irido. Vegetaĵo kun grandaj ornamaj ordinare violaj floroj, el kies radikoj oni faras bonodoran pudron (*Iris*).

Iridio ☞ Ir. Hemia elemento. Grizoblanka, tre malnola k fortika metalo, trovata kun plateno en kelkaj mineraloj, tre malfacile prilaborebla k fandebla, uzata ĉe produktado de diversaj mezuriloj, por pintoj de ŝtalaj instrumentoj ktp.

Irigac(i)o. Alkonduko de akvo per tuboj, kanaloj ktp, sur la supraĵon de tro seka grundo. ~i (tr). Alkonduki akvon sur kulturatan terspacon.

Iriso. Ronda, kunstreĉebla, diverskolora membrano en la okulglobo, kun centra truo por enlasi la lumradiojn.

Ironio. Moka dirmaniero, laŭ kiu oni esprimas ian penson tute kontraŭan al tio, kion oni intencas komprenigi : *liaj komplimentoj estas nur ~oj* ; *Swift k Voltaire estlas majstroj pri ~o* ; (f) ~o de la sorto (okazo strange kontrasta kun la atenditaĵoj). ~a. Karakterizata per ~o : *~aj laŭdoj* ; *kun ~a k malestima rideto* ; *~a gesto, frazo* ; *~e paroli*. ~l (ntr). Paroli ~e : *ĉu vi seriozas aŭ ~as ?* Kp moki, ŝerci.

Isklo ♥. Ostoj, kiu kun la pubosto k iliumo formas la kokoston, la zonon de la pelvo. Vd ILIUMO, PUBOSTO.

Iskiatiko ♣. Iskia neŭralgio.

Islamo Z (R). Mahometana doktrino k religio, mahometismo.

Ism. Sufikso signifanta : 1 Doktrinon aŭ sistemon (religian, filozofian ke) de iu persono k de ties sekvantoj : *platon~o*, *mahomet~o*, *kristan~o*, *kartezi~o*, *marks~o* (doktrinoj de Platono, Mahometo, de la Kristanoj, Kartezianoj, ktp). 2 Doktrinon aŭ sistemon rilatan al iu temo : *spirit~o* (doktrino pri la spirito de mortintoj) ; *util~o Z* (doktrino pri la utilo rigardata kiel ĉefprincipo de homa konduto) ; *militar~o* (doktrino pri la neceseco de la militistoj) ; *imperi~o* ; *car~o* ; *kast~o* ; *esperant~o*, *liberpens~o*, *helen~o*. 3 Manieron, laŭ kiu oni kutime parolas aŭ agas : *angl~o* (dirmaniero speciala al Angloj) ; *german~o*, *franc~o*, *latin~o*, *ital~o* ktp ; *diletant~o* ; *prozelit~o* *paroh~o* ; *kunibal~o Z* ; *vandal~o* (destruemo) ; *alkoholismo* (stato karakterizata per kutima trinkado de alkoholo). RIM. : Ne konfuzu la vortojn kunmetitajn per la sufikson **ism** kun aliaj memstaraj internaciaj vortoj, ĉe kiuj la finaĵo **ism** apartenas al la radikoj : *turismo*, *grafismo*, *kateĥismo*, *barbarismo*, *solecismo*.

* **Ist**. Sufikso esprimanta : 1 Personon, kiu profesie, daŭre, prefere aŭ ofte sin okupas pri la afero difinita de la radikoj : *dent~o* (kuracisto pri dentoj) ; *art~o*